

Seija Berends

ALLES ZAL WEER NIEUW WORDEN

Seija Berends

*Alles zal weer
nieuw worden*

VCL-serie

ISBN 90 5977 010 2
NUR 344

VCL-serie, Kampen ,2004 ©
Omslagillustratie: Hans Ellens
Omslagbelettering: Van Soelen, Zwaag
ISSN 0923134X

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

Als Jorien die middag Anne tegen het lijf loopt, nodigt ze haar meteen uit om samen te gaan lunchen. In het centrum weet Jorien een leuk eetcafé waar altijd een gezellige sfeer hangt. Anne heeft inkopen gedaan, en de voorraad kindersokjes en -broekjes aangevuld. Tevens shirtjes die deze week in de aanbieding zijn. Jorien moet er even om lachen als Anne haar een blik in de tas gunt. Anne is altijd op koopjes uit, het is gewoon een sport voor haar.

„Een noodzakelijke sport dan,” weerlegt Anne als Jorien haar er attent op maakt. „M'n moeder past op ze,” vertelt Anne dan op Joriens vraag waar ze de kinderen heeft gelaten. „Gelukkig wel, want met die twee winkelen is geen doen.”

Jorien lacht. „Je hebt dus een vrije dag?”

Anne knikt.

„Heerlijk, even er alleen op uit. En leuk dat ik jou net tegen moest komen. Als ik alleen ben, gun ik mezelf geen tijd om iets te gebruiken. En het is ook niet gezellig natuurlijk, net of iedereen je aanstaart.”

Jorien haalt haar schouders op. „Je went eraan.”

„Ja, jij misschien, ik zou er nooit aan wennen.”

„Als je moet wel, ik trek me van niemand iets aan, en bestel wat ik lekker vind. Maar zo samen met jou is gezelliger, dat geef ik toe. Waar heb je nu trek in?”

„Een broodje kroket graag, en koffie. Ik rammel van de honger,” antwoordt Anne gretig. Jorien geeft de bestelling door, en Anne vraagt of ze iedere dag zo luxueus haar lunchuurtje doorbrengt.

„Nee, meestal neem ik een hapje in het bedrijfsrestaurant. Maar beter is het om er even uit te gaan, anders zit ik de hele dag in dat krantensfeertje.”

Jorien werkt bij de uitgeverij van de plaatselijke courant. Het is een drukke baan, maar ze werkt er inmiddels al tien jaar, en met plezier.

Anne is het met Jorien eens. „En dan de hele dag mensen om je heen. Ik vind twee kinderen al een opgaaf.” Ze roert haar koffie, en smeert wat mosterd op haar kroket. „Soms verlang ik er weleens naar om ook weer te gaan werken, terug in de maatschappij te zijn. Nu sta ik daar echt een beetje buiten.”

„Ruilen?” vraagt Jorien zonder Anne aan te kijken.

„Dat zou je nog weleens tegen kunnen vallen,” zegt Anne. „Maar wat

wel een voordeel is, is dat ik eigen baas ben. Ach, en soms is het best wel leuk met die twee bengels.” Ze lacht zacht als ze aan haar jongens denkt, Lars en Thorn, die respectievelijk vijf en drie jaar oud zijn. „’t Zijn heerlijke knulletjes,” beaamt ze dan, „maar soms brengen ze me tot wanhoop.”

„Dat zal wel meevallen, denk ik,” glimlacht Jorien.

„Ach ja, nu Lars naar school gaat, valt het ook wel mee,” geeft Anne toe. „En volgend jaar is Thorn aan de beurt.”

Jorien ergert zich een beetje aan die uitspraak. „Ik dacht dat jullie zo graag kinderen wilden,” merkt ze wat scherp op. „Die heb je dus gekregen. Maar ze moeten blijkbaar weer zo snel mogelijk worden gedumpt.”

Wat verbaasd kijkt Anne op. „Nou, gedumpt, nu gebruik je wel een erg groot woord. Ik geniet heus wel van ze, zou ze voor geen goud willen missen. En, als dit je gerust kan stellen, ik wacht wel met werken totdat ze me kunnen missen als kiespijn.”

Jorien lacht. „Sorry, dat had ik niet zo moeten zeggen. Ik zie alleen wat er allemaal om mij heen gebeurt. Jij bent gelukkig niet zo. En ik heb nu eenmaal een zwak voor die twee boefjes.”

Anne knikt. „Het is alleen weleens jammer dat ik me niet zoveel kan permitteren als jij.”

Jorien glimlacht. „Zo hebben we allemaal wat. Ik zat er juist aan te denken dat zaterdag, voor de laatste keer dit jaar, de plezierboot een rondvaart maakt. Dat lijkt me net iets voor de jongens. Wat denk je, zouden ze het leuk vinden?”

„O ja, vast wel,” antwoordt Anne enthousiast. „Ik zal de zwemvesten alvast te voorschijn halen. Meteen een mooie afsluiting van de zomervakantie.”

„Je krijgt zaterdag een vrije dag,” vertelt Anne die avond aan Thijs die vragend opkijkt.

„Hoezo?”

Anne vertelt over Joriens uitnodiging. „Dus ik mag niet mee,” constateert Thijs een beetje plagend.

„Eigenlijk vroeg ze dat niet,” zegt Anne aarzelend. „Maar als je het graag wilt, dan bel ik haar meteen op.”

Thijs wuift die opmerking echter weg. „Het was maar een grapje, ik gun het jullie van harte. Dan kan ik intussen op mijn gemak de schuur beitsen zonder afgeleid te worden.”

Anne verheugt zich erop. Ze denkt aan Jorien, en hoe gemakkelijk zij leeft en geld uit kan geven. Ook is ze eigen baas natuurlijk, en daarbij

heeft ze een ruime, goed onderhouden flat dicht bij zee. Ze kan naar bed gaan als ze zin heeft, en uitslapen op haar vrije dag zo lang als ze zelf wil. Daar staat natuurlijk tegenover dat Jorien altijd in een leeg huis komt na haar werk. Ook is er niemand bij de hand die even een klusje voor haar wil klaren. Voor ieder mankement moet zij iemand charteren en betalen. Er is ook niemand die de zware boodschappentas van haar overneemt of alvast een kop thee klaarzet. Maar bovenal, voor Jorien is er geen liefhebbende man die liefkozend zijn arm om haar heen legt, zoals Thijs bij haar, zijn er geen kinderstemmetjes die haar aandacht vragen, en is er geen vochtig mondje op de hare dat haar tevens vertelt dat zij de liefste moeder is van de hele wereld.

Opeens golft een warm geluksgevoel door Anne heen als ze haar rommelige, maar gezellige kamer rondkijkt. Het speelgoed onder de tafel, en Thijs' kousenvoeten erbovenop. Zijn vertrouwde gezicht en warrige haardos achter de krant waarin hij zit te lezen.

„Je zou eigenlijk een leesbril moeten hebben,” zegt ze zomaar, plagend.

„Ik? Hoe kom je erbij, ik kan nog prima lezen,” antwoordt Thijs zonder op te zien.

Anne lacht. „Ik hou van je.”

„Nu pas?” Thijs kijkt op.

„Nee, dat speelt al vanaf mijn zestiende verjaardag.”

Thijs vouwt de krant op. „Werkelijk? Nooit geweten.”

„Nee, dat zal wel, jij zag mij natuurlijk helemaal niet staan, stoere bink die je was. Jij kon ieder meisje versieren, als je dat wilde. Zelfs Jorien. O, wat was ik indertijd jaloers op haar.”

Thijs lacht. „Nee, van jou herinner ik me uit die tijd niets meer. Maar nu je het zegt, ja, die Jorien had wel iets. 'k Heb misschien toch de verkeerde gekozen.”

Met een sprong belandt Anne naast hem op de bank. „Plaaggeest die je bent,” roept ze uit en ze trekt Thijs eens flink aan zijn haar. „Toch vreemd,” zegt ze dan peinzend. „Alle jongens keken toen naar Jorien, en zij is juist degene die nog steeds alleen is.”

Ja, Jorien Westdijk is nog steeds alleen, en tevreden. Ze heeft zojuist de tv aangezet om naar het nieuws te kijken. Erg vrolijk wordt ze daar echter ook niet van. Maar Jorien wil op de hoogte blijven van alle gebeurtenissen in de wereld. Daarom heeft ze zich ook nog geabonneerd op een andere krant dan die waarvoor ze werkt, een die meer politiek gericht is. Haar eigen krant daarentegen geeft weer uitgebreide infor-

matie over de stad en omgeving. Hoewel Jorien niet zelf als journaliste werkzaam is, heeft ze er wel dagelijks mee te maken. Ze is altijd nog van plan om een cursus journalistiek te gaan volgen. Vanwege haar drukke baan is daar nog steeds niets van gekomen. Inmiddels zit ze daar al tien jaar, en ze verdient er een dikke boterham. Maar ze moet er ook hard voor werken. En hoewel ze daar prima zit, zal ze niet aarzelen om te verkassen als haar een andere baan wordt aangeboden. Voorlopig zit ze er echter nog. Daarbij kan ze goed met haar collega's overweg, al is het vaak een hectische toestand op de afdeling. Haar rust hervindt Jorien wel weer in haar flat. En er is afleiding genoeg in het weekend als ze haar ouders in Maassluis gaat bezoeken, of een van haar broers die beiden in Noord-Holland wonen. Zaterdag heeft ze dat boottochtje met Anne en de jongens. Jorien hoopt dat het mooi weer zal worden.

Ze lacht zacht als ze aan Lars en Thorn denkt; heerlijke knulletjes, vrolijk en spontaan, net als hun moeder. Vroeger op school was Anne ook al zo'n hartelijke meid. Vaak wenste Jorien dat zij net zo spontaan kon zijn.

Jorien zocht echter op een andere manier de aandacht. Met haar leuke gezichtje bijvoorbeeld en slanke figuurtje, waar de andere meisjes wel eens jaloers op waren. Zelfs de jongens uit de hoogste klassen kenden Jorien maar al te goed. Zoals Thijs van Wijngaarden met wie Jorien nog een tijdje 'gegaan' heeft. Na het eindexamen van Thijs scheidden zich hun wegen en verloren ze elkaar gewoon uit het oog. Met Anne bleef Jorien echter bevriend.

Het was Anne die later Thijs weer ontmoette toen zij haar verpleegstersopleiding volgde. Van het een kwam het ander, en het slot was dat Jorien zeven jaar geleden uitgenodigd werd om hun bruiloft mee te vieren. Na twee jaar werd Lars geboren, en weer twee jaar later Thorn. Het is een leuk gezin. Anne doet het goed als vrouw en moeder. En Thijs draagt haar op handen. Voor Jorien staat de deur nog altijd open. Jorien is nu bijna zevenendertig jaar, ook Anne is al zesendertig, Thijs is drie jaar ouder. Zo langzaam aan naderen ze de middelbare leeftijd. Anne zit daar niet mee, en Jorien net zomin. Het is maar net hoe je je voelt en of je lekker in je vel zit, zoals dat tegenwoordig heet.

Het nieuws is afgelopen, en Jorien zet de tv af. Ze staat op om een kop koffie in te schenken, en kijkt uit het raam, waarachter de zomerdag plaatsmaakt voor een warme nacht. De eerste sterren verschijnen aan de fluweelblauwe hemel die zich beschermend uitstrekt over de stiller wordende wereld. Van hieruit kan Jorien over de duinen nog net een strook zee zien waar de zon als een rode bal achter de horizon verdwijnt. De

gloed ervan wordt weerkaatst in het water met vurige horizontale strepen. Die aanblik geeft Jorien altijd een gevoel van rust, het weten dat er meer is dan alleen werken. Soms ook een gevoel van heimwee naar het onbestemde, het onbereikbare, naar een stukje geluk dat misschien nog ergens op haar ligt te wachten. Dan knipt Jorien de schemerlampjes aan en drinkt haar koffie.

Het weer houdt zich goed. Die zaterdag staan Lars en Thorn al reikhalzend naar Jorien uit te kijken. Jorien wuift vrolijk naar de twee jongens die meteen naar de voordeur rennen om haar binnen te laten. Jorien lacht even. Arme Anne, wie weet hoe vroeg dat stel al wakker was. Jorien had dat vroeger net zo als haar die dag iets leuks te wachten stond. „Zo, boefjes,” zegt ze, terwijl ze die twee even tegen zich aantrekt.

Anne heeft de koffie klaar, en Thijs heeft alvast zijn werkbroek aangetrokken voor de klus waaraan hij zich gaat wijden zodra de dames en heren hun hielen gelicht hebben, zoals hij het uitdrukt.

„Dat klinkt niet erg gastvrij,” merkt Jorien op, terwijl ze glimlachend naar Thijs kijkt. Het valt haar weer op dat hij in de loop der jaren niet veel is veranderd. Hij ziet er nog even aantrekkelijk uit als in de tijd toen zij verliefd op hem was. Zijn ogen glinsteren nog precies zo. En zijn gebruide huid vertoont niet veel rimpels. Of het moeten de lachrimpels om zijn ogen zijn. Jorien heeft indertijd best weleens moeten slikken toen bleek dat het uiteindelijk Anne was die met Thijs zou trouwen. Niet dat Jorien haar vriendin dat geluk misgunde, maar om het gevoel dat zij, Jorien, daar geen deel meer aan had, en dat zij misschien nooit zou ervaren hoe het is om je leven met iemand te delen, samen kinderen te krijgen. Jorien mag alleen de leuke tante spelen die de jongens graag een plezier doet.

Het wordt een gezellige dag waar ze allemaal van genieten. Het uitstapje wordt afgesloten met een bezoek aan het pannenkoekenhuis waar ze poffertjes bestellen met ijs toe.

„Geef Jorien maar een dikke pakkerd,” raadt Anne haar zoons aan als Jorien hen weer veilig aflevert. Vier kleverige handjes om haar gezicht, en twee vochtige kusjes zijn Joriens beloning voor de fijne dag.

„Dus je gaat niet meer mee naar binnen?” vraagt Anne nog eens voor de zekerheid aan Jorien.

Deze schudt haar hoofd. „Andere keer graag. Morgen moet ik weer vroeg op, want ik ga een dag naar m'n ouders.”

„Goed, andere keer dan maar, en doe de groeten aan je vader en moeder.”

Als antwoord steekt Jorien haar hand op, terwijl ze de wagen start. In het voorbijgaan ziet ze hoe Thijs zijn jongens begroet als hij de deur opent. Ook hoe hij daarna zijn arm naar Anne uitstrekt. Jorien slikt even. Tante Jorien hebben ze er niet meer bij nodig.

Verrast kijken vader en moeder Westdijk op als Jorien de kerkbank inschuift. Buiten beieren de klokken nog na, en op dat moment zet het orgel een zachte melodie in. Vader glimlacht naar zijn dochter, en moeder pakt even Joriens hand als ze naast haar plaatsneemt. „Ik had je al een beetje verwacht,” bekennt ze.

„Zeker een extra stukje vlees gebraden?” vraagt Jorien wat plagend.

Moeder knikt. „En pudding gekookt.”

„Mmm...” Jorien likt bij voorbaat haar lippen af.

Langzaam aan loopt de kerk vol. Hier en daar zijn bekende gezichten die Jorien toeknikken. Of een hand die even opgestoken wordt als ze haar ontdekken. Het geeft Jorien het gevoel weer thuis te zijn. En uit volle borst zingt ze het gezang mee als de dienst begint.

Bij het verlaten van de kerk staat de dominee bij de uitgang om iedereen de hand te drukken. „Zo kind, daar doe je goed aan om je oude stekkie weer eens op te zoeken,” zegt hij hartelijk.

„En om m'n oude dominee weer eens te horen,” antwoordt Jorien glimlachend.

Buiten de kerkdeuren hangt een heel andere sfeer dan die ze achter zich laten, de sfeer van saamhorigheid; de orgelklanken waarvan de melodie nog zachtjes naklinkt. En de woorden van de predikant die zijn gemeenteleden de zegen meegaf, zijn handdruk bij het verlaten van de kerk, en zijn stem die hun een 'goede zondag' toewenste.

Buiten heerst de bedrijvigheid van de haven waar de kerk vlakbij staat. Menige zeiler zoekt op deze mooie zondag de gelegenheid om daar nog even van te genieten. Het is een drukke boel, en luide stemmen weerklinken over de kade, terwijl rappe voeten over de steigers lopen waarlangs de bootjes liggen te deinen in het water. Jorien vindt die drukte wel gezellig. Maar als ze daar een opmerking over wil maken, ziet ze haar vaders geërgerde blik. De woorden die ze wilde uiten, slikt ze haastig weer in. Ze begrijpt dat haar vader zich stoort aan dat oppervlakkige gedoe, zoals hij dat vaak uitdrukt.

Zou de zondag voor de mensen aan de kade dan niet goed worden? vraagt Jorien zich af. Misschien nog wel beter, wie zal het zeggen. Zij missen waarschijnlijk datgene niet waar Joriens ouders niet buiten kunnen. En Jorien eigenlijk ook niet, moet ze eerlijk toegeven. Maar wat je

niet kent, dat mis je nu eenmaal niet. Jorien kan hun pret wel begrijpen, maar ook vaders ergernis. Dat zal wel komen omdat Jorien nu een ander leven heeft dan haar ouders, die nog steeds op hun oude vertrouwde plekje wonen. Zij zijn als het ware stil blijven staan, en vader wil niets te maken hebben met die veranderde wereld. Dom natuurlijk, vindt Jorien. Je kunt je ogen nu eenmaal niet sluiten voor wat er om je heen gebeurt. Dat is je kop in het zand steken.

Ze ziet nog net de pijn in haar vaders ogen als hij zich afkeert en het straatje met de oude klinkers inloopt. Hier voelt hij zich thuis, in deze straat waar de kinderen nog ongestoord voor de deur kunnen spelen omdat het verkeer is omgeleid. Kleine stenen paaltjes geven aan waar de scheiding ligt tussen de middenweg, waar alleen fietsers worden toegelaten, en de smalle stoep langs de oude huisjes met de mooie gevels. Onwillekeurig steekt Jorien haar hand door vaders arm en regelt haar voetstappen naar de zijne om hem een beetje te troosten, en te laten voelen dat ze hem begrijpt. Zeggen doet ze echter niets, haar woorden zouden toch geen effect hebben.

Vader Westdijk begrijpt zijn dochter ook zo wel. Na twee zoons en een te vroeg overleden dochtertje, was hij maar wát blij dat Jorien nog geboren werd. Zij werd het zonnetje van zijn oude dag, zoals hij weleens gekscherend toegaf. En vrolijk wás Jorien. Toen ze nog klein was, kon je haar stemmetje boven alles uit horen zingen en kwebbelen. Bovendien kon ze zichzelf goed vermaken met haar poppen als ze moedertje speelde, of schooljuf, of verpleegster. Geen van die drie taken is echter de hare geworden.

Integendeel, toen Jorien opgroeide van meegaand meisje naar lastige puber, wilde ze weleens meer van de wereld zien dan alleen haar dorp aan het water. Bezorgd heeft vader Westdijk zijn dochter nagekeken toen ze de bus instapte om in de stad de middelbare school te gaan bezoeken. Hij was nog steeds bezorgd toen ze haar studie had beëindigd en in verband met haar werk woonruimte in de stad zocht. Maar toen hij er eenmaal van overtuigd was dat Jorien altijd dezelfde bleef, heeft hij zich bij de situatie neergelegd. En ze komt op geregelde tijden nog steeds naar 'huis' zoals ze haar geboortehuis betitelt. Ze werd intussen alleen wat ouder, en misschien ook wat ernstiger. Maar Jorien bleef altijd zijn meisje. Even drukt vader Westdijk de hand die zo vertrouwelijk op zijn arm ligt.

Joriens moeder, die samen met de buurvrouw achter hen aan loopt, glimlacht als ze naar die twee voor haar kijkt. Ze kent die man van haar door en door, en weet wat er in hem omgaat. Dat krijg je zo na bijna

vijftig jaar huwelijk. Ze heeft hem weleens verweten dat hij te weinig vertrouwen in zijn dochter stelde. Als ze hem dat duidelijk wilde maken, bromde hij alleen dat hij zo bezorgd voor Jorien was, en dat zij als moeder dat ook zou moeten zijn. Ze heeft zijn woorden weggelachen, en hem verteld dat hij blij mocht zijn dat ze niet allebei zo zwaar op de hand waren. „Want stel je voor, Jorien zou er al gauw genoeg van krijgen om hier langs te komen. Nee, jongen, jij kunt nog heel wat van je dochter leren.”

„’t Kind weet nauwelijks wat er te koop is in deze wereld,” was zijn enige antwoord.

Joriens moeder zei toen: „Dat ‘kind’ is inmiddels al midden dertig, en heeft waarschijnlijk meer gehoord en gezien dan jij. Wat jij doet, is je ogen stijf dichthouden voor alle nare dingen. Kijk, en dat heet dus struisvogelpolitiek.” Waarop vader Westdijk maar wijselijk zijn mond hield.

Onder het genot van een vers kopje koffie met koek, vertelt Jorien over haar werk en haar flat, waar de bakken met de door vader zelf gekweekte geraniums het nog steeds zo goed doen. Bij haar moeder vindt Jorien een oprecht luisterend oor, zeker als ze het heeft over haar vrienden en kennissen. Jorien verdenkt moeder er stilletjes van dat ze in ieder mannelijk persoon die ter sprake komt een eventuele schoonzoon ziet. Moeder Westdijk zou graag willen meemaken dat ook haar enige dochter nog eens een partner krijgt, net zoals haar twee zoons die al jarenlang getrouwd zijn en beiden een gezin hebben. Hoewel haar dochter genoeg vrienden heeft, komt het blijkbaar nooit verder dan vriendschap. Toch is ze best leuk om te zien, ook toen ze als jong meisje nog op school zat. In die tijd hadden ze eigenlijk verwacht dat het met Thijs van Wijngaarden iets zou worden. Waarom dat toen niet is doorgegaan, heeft moeder Westdijk eigenlijk nooit goed begrepen. Enkele jaren later is hij wel met Anne getrouwd, Joriens beste vriendin. „Gaat het goed met Anne en Thijs?” vraagt ze dan.

Jorien knikt, en vertelt over het uitje van de vorige dag. Haar gezicht licht op als ze beschrijft hoe enthousiast de jongens waren, en hoe ze gesmuld hebben van de poffertjes.

„Is Thijs niet mee geweest?” vraagt moeder daarop.

Jorien schudt haar hoofd. „Hij moest de schuur verven. Het kwam hem goed uit dat hij op deze manier zijn handen even vrij had.”

Daar kan moeder inkomen. „Aardige man,” zegt ze in gedachten. „Vroeger dacht ik altijd dat jij en Thijs nog eens...”

Joriens lach verdwijnt. „Hoezo?” vraagt ze scherper dan de bedoeling was. „Ik had toch niets serieus met Thijs?”

Moeder haalt haar schouders op. „Ik meen dat je toen nogal verliefd op hem was.”

Jorien gaat recht zitten, haar blik afstandelijk. „Gewoon kalverliefde,” zegt ze wat laatdunkend. „Ik neem aan dat u vroeger ook weleens verliefd bent geweest.”

Moeder lacht even. „Ik zat op een meisjesschool, dus daar was geen sprake van. Verliefd werd ik echter wel, op een leuke tuindersjongen.” Hierbij kijkt ze met een lachje naar haar man.

„Vader zeker,” raadt Jorien. „U was toen al een degelijk meisje. En u bent met dezelfde jongen getrouwd.”

„Daar is anders niets mis mee,” antwoordt moeder een beetje gepikeerd.

„Met mij ook niet,” zegt Jorien, terwijl ze de laatste slok koffie neemt.

„Vader en ik hadden jou zo graag getrouwd gezien,” zegt moeder dan toch wat aarzelend.

„Nou, wie weet, de wonderen zijn de wereld niet uit,” antwoordt Jorien luchtig.

„Tja, wie weet,” herhaalt moeder, en staat op voor het tweede kopje.

Opeens krijgt Jorien het benauwd in de kleine ruimte. Ze verlangt naar haar eigen ruime kamer met het uitzicht over de duinen op de zee. Als ze nu thuis was, zou ze de deur naar het balkon openzetten en kijken naar de af- en aanrollende golven, en de scherpe lijn van de horizon. Haar ouders zitten daar niet mee en zijn tevreden met het huis waar ze al jarenlang in wonen. Zij kennen dat benauwende gevoel niet van Jorien, die op dat moment het liefst regelrecht naar buiten zou willen lopen. Maar ze kennen ook niet de verwarrende gedachte die Jorien had toen moeder Thijs' naam noemde. Dus Jorien blijft zitten waar ze zit, en geeft vader het asbakje aan voor zijn zondagse sigaar. Iedere week hetzelfde, zoals al hun dagen hetzelfde zijn. Zelfs Jorien kan vertellen hoe zij hun dagen doorbrengen: iedere ochtend om zeven uur op, weer of geen weer. Moeder die haar huishouden doet en de was, vader die boodschappen haalt en na de koffie zijn tuintje induikt of de kleine kas die achter op het erf naast de schuur staat. Dat is zijn lust en zijn leven, Daar zet hij in het vroege voorjaar de stekjes uit, of vult hij de kleine vierkante bakjes met verse aarde en legt er de zaadjes in. Later zet hij de groeiende plantjes in de koude grond, en nog later verkoopt hij die aan de gaande en komende man. Hij voorziet zijn hele familie van bakken vol kleurige geraniums, lobelia's en petunia's. Mooiere presentjes kunnen ze niet krijgen.

Joriens blik wordt zacht als ze naar vaders handen kijkt. Brede, sterke handen, de vingers ietwat gekromd van het wroeten in de aarde, soms ook gevouwen in een gebed. Dezelfde handen hebben zijn kinderen geliefkoosd, ook moeder. Dat laatste neemt Jorien dan maar aan, hoewel ze er zelf nooit getuige van is geweest. Maar ze heeft wel de blik onderschept waarmee hij soms naar moeder kan kijken. Die twee hebben iets samen, net zoals Anne en Thijs dat hebben. En weer is Jorien zich bewust van het gevoel dat ze iets gemist heeft.

Moeder zet de kopjes neer en vertelt over de jongens, Chris van vijfenveertig, en Cor van zevenenveertig, die beiden in Borredijk wonen. Ook over hun vrouwen, Inge en Maartje. En niet te vergeten de kinderen waarvan de broers er elk drie bezitten. Als trotse oma laat ze de laatste foto's zien. „Ik zie ze eigenlijk veel te weinig,” zegt ze daarbij. „Maar in september gaan vader en ik er een week naartoe.”

„Leuk,” zegt Jorien, „moet u beslist doen, zijn jullie er ook eens uit.”

Om precies één uur staan de dampende schalen op tafel. Jorien smult, moeder kan lekker koken, gezonde Hollandse kost uit eigen tuin. Van dat buitenlandse spul moet vader niets hebben. De beloofde pudding overtreft alles. Jorien staat erop alleen af te wassen. Ze bindt moeders schort voor en kijkt rond in de vertrouwde keuken. Zelf heeft ze een afwasmachine thuis die ze tweemaal per week aanzet. Voor moeder hoeft dat niet meer nu ze nog maar samen zijn. Er is hier niet veel veranderd sinds Jorien naar de stad verhuisde. Zij zou hier niet meer willen wonen, zo bekrompen lijkt het allemaal. Toch hoort ze haar ouders nooit klagen, en wensen hebben ze niet meer. Of het moet zijn dat Jorien nog eens zal trouwen.

Jorien lacht zacht. Het deed haar wel iets toen moeder dat zei over Thijs en haar. Jorien betrapt zichzelf er de laatste tijd weleens op dat haar gedachten wegdwalen naar de tijd dat ze verliefd op hem was. Ook gaat ze liever niet bij Anne op bezoek als ze weet dat Thijs er is. Ze kan zelf dat gevoel niet goed uitleggen, want ze weet heel goed dat zij geen recht heeft op Thijs. En ze houdt van Anne. Maar gedachten kun je niet weggooien zoals je dat met een voorwerp kunt doen. Misschien komt het door die jongens dat Jorien nu pas gaat beseffen wat ze eigenlijk gemist heeft. Maar haar zogenaamde moederliefde kan ze bij Lars en Thorn ook kwijt. En als die twee groter zijn, zakt dat vanzelf weer af, net zoals kinderen zich van hun ouders losmaken. Ach, Jorien is vast niet zo geschikt voor huisvrouw en moeder als Anne. Deze afwas vindt ze al een hele klus, verwend nest dat ze is.

Als alles op z'n plaats staat, kijkt Jorien om het hoekje van de kamer-

deur. Net wat ze dacht, die twee zitten allebei een beetje te dutten. Als moeder echter opkijkt, wuift Jorien met haar hand dat ze kan blijven zitten. „Ik ga even een ommetje maken,” zegt ze zacht om vader niet wakker te maken. Meteen loopt ze naar de achterdeur. Haar eerste gang is naar vaders kasje waarin nog wat groene plantjes staan, en cyclamen. De borders staan echter nog vol bloemen. Eigenlijk al een beetje herfstbloemen zoals asters en chrysanten. Ook helianthen en niet te vergeten diverse soorten dahlia's. Nog even en de herfst zal echt zijn intrede doen. Aan de korter wordende avonden merk je dat al. De zomervakantie ligt alweer ver achter haar. Jorien is in juni al weg geweest, samen met een collega, naar Tsjechië. Het waren fijne weken, maar eigenlijk nog te kort. Jorien zou best nog een week naar Schotland willen, dat lijkt haar geweldig. Maar helemaal alleen gaan is niet zo gezellig.

In de moestuin staan de groene en rode kolen te wachten om over enkele weken gerooid te worden, evenals de laatste uien. Straks zal de boerenkool het overnemen, samen met de spruiten. Veel te veel voor twee mensen. Maar zolang vader er plezier aan beleeft zal hij het blijven doen. En iedereen bevoorraden natuurlijk. Jorien wil er liever niet aan denken dat er een tijd komt dat haar ouders het niet meer kunnen. Ook niet dat ze hen eens zal moeten missen.

Ze loopt achter het huis langs, voorbij dat van de burens. De buurvrouw is in haar keuken bezig waarvan de deur openstaat. „Alles goed?” vraagt ze als ze Jorien ziet.

„Prima, met u ook, zie ik,” zegt Jorien, en loopt meteen door. Ze heeft nu even geen zin in een kletspraatje. Onwillekeurig zoekt ze de haven weer op. De drukte is verdwenen, en de haven is praktisch leeg. De zeilers hebben het verderop gezocht. In de verte ziet Jorien de witte zeilen, laverend met de wind mee. Leuk lijkt Jorien dat: lekker op het dek in de zon liggen en wegdromen op de deinende golfslag. Om zelf met die zeilen in de weer te gaan, lijkt haar minder geschikt. Daar moet je waarschijnlijk een echte liefhebber voor zijn. Nee, dan rijdt Jorien liever in haar eigen wagentje naar een aardig vakantieoord.

„Hé Jorien, ben jij het,” klinkt opeens een stem achter haar. Als ze zich omkeert, ziet ze wel een bekend gezicht, maar de bijbehorende naam schiet haar niet zo gauw te binnen. Aarzelend kijkt ze de man aan. Die lacht een beetje. „Ken je me niet meer? Pieter Roosenburg,” helpt hij haar herinneren.

„Ah ja, nu zie ik het. Het is ook al zo'n tijd geleden dat je bij ons thuis kwam. Woon jij hier dan nog?” Ze heeft in geen jaren iets van Pieter vernomen. Indertijd was hij bevriend met Chris. Jorien weet niet eens

of Chris en Pieter later nog contact hadden.

Hij pakt haar uitgestoken hand en kijkt haar onderzoekend aan. „Je bent groot geworden,” stelt hij vast.

„Oud, bedoel je zeker?” vraagt ze wat spottend, aangezien ze na haar zestiende niet meer is gegroeid.

„Dat zou ik niet durven beweren. Maar hoe gaat het bij jullie, en met Chris? Nee, ik woon hier allang niet meer, maar ben vandaag bij m'n moeder te gast,” gaat hij verder in op haar vraag. „Zelf woon ik in Delft en werk bij de Technische Hogeschool. En jij?”

„Ik woon in de stad.”

„Alleen?”

Jorien knikt. „Ik werk bij de krant. Ben vandaag ook op bezoek bij m'n ouders.”

Pieter zegt bedachtzaam: „Dat is onze kinderplicht.”

„Ik vind het niet echt een verplichting,” zegt Jorien en bedenkt dat ze dat daareven wel zo voelde toen ze in de huiskamer zat. Maar nee, niet zoals Pieter dat bedoelt. „Ik ben blij dat ik ze nog heb,” zegt ze dan.

„Ik ook, wat mijn moeder betreft,” geeft Pieter toe. „Het is alleen weleens moeilijk te regelen met de kinderen.”

„Je bent dus getrouwd en vader, begrijp ik,” zegt Jorien.

„Alleen dat laatste nog,” is het antwoord.

„O.” Even weet Jorien niet wat ze daarop moet zeggen. Pieter is misschien wel gescheiden, of weduwnaar, wie weet, denkt ze.

„Laten we er even bij gaan zitten,” wijst Pieter naar het uitnodigende bankje langs de kade. Galant veegt hij een plekje schoon voordat Jorien plaatsneemt.

„Ik ben gescheiden,” vertelt hij terwijl ze samen naar de enkele bootjes kijken die nog in de haven liggen, en een schoonmaakbeurt ondergaan. Hij heeft zijn ellebogen op de leuning van de bank gelegd en zijn lange benen over elkaar geslagen.

Even kijkt Jorien opzij. Pieter ziet er netjes uit in dat helderwitte, opengeslagen hemd, met die grijze broek eronder. Zijn donkere haar krult een beetje langs zijn oren. Een aantrekkelijke man om te zien. Leuker dan ze zich hem van vroeger herinnert. Hij zal toen wel in zijn puberteit geweest zijn, en dan zijn jongens meestal niet zo aantrekkelijk. Meisjes trouwens ook niet. „En je kinderen?” vraagt ze dan toch.

„Die wonen bij hun moeder, soms bij mij als ze genoeg van ze heeft.”

Verbaasd kijkt Jorien op. „Hoe kun je nu genoeg krijgen van je kinderen?”

„Dat vraag ik me ook weleens af,” zegt Pieter bitter. „Het is onbegrijp-

pelijk.”

„Waarom blijven ze dan niet bij jou?” vraagt Jorien aarzelend.

„Ik heb al nauwelijks ruimte om ze te laten slapen, laat staan als ze met al hun spullen komen. Maar ik wil een ander huis zoeken, een huis waar ze allemaal kunnen wonen. Als ze dat dan nog willen tenminste,” laat hij er wat triest op volgen.

„Allemaal, hoeveel dan?”

„Vier, twee jongens en twee meisjes.” Nu hoort Jorien trots in zijn stem.

Vier kinderen. „Dat is veel tegenwoordig. Chris heeft er drie, Cor ook.”

Pieter kijkt opzij. „Jij dus niet. Ook geen man of vriend?”

Jorien lacht een beetje. „Je lijkt m’n moeder wel.”

Ook Pieter lacht. „Zo zijn moeders, ze willen al hun kinderen getrouwd zien, en bovenal gelukkig. Maar je ziet het bij mij: getrouwd geweest, vier kinderen gekregen, en niet meer gelukkig. Nu zit ik hier weer alleen.”

„Je kinderen blijven je kinderen,” merkt Jorien op.

Verrast kijkt hij op. „Leuk dat je dat zo zegt. Dat troost me weer een beetje. Spijt het je dat jij ze niet hebt?”

„Soms. Maar ik heb m’n neven en nichten.”

„Dat is niet hetzelfde.”

„Nee, dat is niet hetzelfde.”

„Je mag er anders best zijn. Vroeger ook al, als ik me goed herinner,” zegt hij met een lachje.

„Het gaat niet meer zo gemakkelijk als je ouder wordt. Ik ben kritisch, en zelfstandig. Ik weet niet eens of ik wel een relatie zou willen.”

„Volgens mij wil niemand graag altijd alleen blijven. Zelfs mijn moeder kan er nog niet tegen, terwijl zij het vroeger heel druk heeft gehad met zeven kinderen.”

„Zo zie je maar, op het laatst kom je meestal toch allemaal alleen te staan. Ik ben blij dat mijn ouders elkaar nog hebben.”

Het eerste bootje komt weer binnenvaren, en ze kijken toe hoe de schipper het behendig naar de oever manoeuvreert. Daar springt hij de kade op en slingert het touw om de meerpaal. „Zo,” die gaat niet meer los,” zegt hij met een grijns naar de twee toeschouwers. „En nu een lekker pilsje!” roept hij naar een onzichtbare persoon in de kajuit.

Jorien glimlacht. „Goed dat m’n vader hier niet zit. Hij kan er niet tegen dat alles zo verandert. Het liefst zou hij de jaren terug willen draaien.”

„Wie niet,” antwoordt Pieter met iets van heimwee in zijn stem.

„Ik niet,” zegt Jorien. „Als ik hier ben, benauwt het me weleens dat mijn ouders al die oude dingen willen vasthouden. Soms lijkt het wel alsof hun leven stil blijft staan. Nee, ik ben nieuwsgierig naar de toekomst.”

Pieter knikt. „We moeten wel, al is het alleen al voor de kinderen. Maar ik begrijp het wel van je vader, de saamhorigheid van toen is er niet meer. Vroeger leefde je meer met elkaar, zonder televisie en al die toestanden. We waren trouwens ook sneller tevreden, zo is het gewoon.” Dan lacht hij naar Jorien. „Misschien kom je daar nog eens achter als je net zo oud bent als ik.”

Jorien trekt een scheef gezicht. „Wie weet. Vertel eens iets over je kinderen?”

„De oudste is Marloes van vijftien, zij zit op de havo. Dan volgt Derk-Jan van veertien die op de mavo zit. Evenals Rick van twaalf, maar hij zit nog in de brugklas. En dan Tonneke van acht, onze jongste.”

„Leuk. Mis je ze nu?” vraagt Jorien wat aarzelend.

Pieters gezicht betreft. „Ik kan m'n draai niet vinden als ze er niet zijn, zeker 's zondags. Maar volgende week ben ik aan de beurt, en kan Lizzy doen wat zij wil.”

„Hoe bedoel je?”

„Lizzy heeft een vriend,” vertelt Pieter kort.

„O, verwarrend voor de kinderen.”

„Als die bij haar zijn, houdt ze het netjes. Nog wel,” voegt hij er wrang aan toe. Daarna heftiger: „Maar als ik merk dat...” Die zin maakt hij echter niet af.

Jorien is er even stil van. Ze zou eigenlijk iets vriendelijks willen zeggen, woorden die hem opbeuren. Maar ze weet niet hoe of wat. Pieter verschuift wat en strijkt met zijn hand over zijn haar. „Hoe lang zijn, eh... waren jullie getrouwd?” vraagt Jorien dan.

„Zestien jaar, we móesten indertijd trouwen. Dat was toen nog een heel gedoe. Nu zou het geen probleem meer opleveren.” Hij lacht spottend. „Het begon al verkeerd dus.”

Jorien weet zich daar niets meer van te herinneren. Wel dat de familie Roosenburg katholiek was. En zoals dat ging in die tijd, er was niet veel contact met mensen die bij een andere kerk hoorden. Hoewel Chris en Pieter zich daar blijkbaar niets van aantrokken.

Alsof Pieter dezelfde gedachte heeft, zegt hij: „Ik vond jullie vroeger zo'n degelijke familie, iedere zondag netjes naar de kerk, en altijd bidden aan tafel.”

„Dat zijn we nog,” reageert Jorien ongewoon fel, „zelfs ik.” Ze denkt aan haar vaders handen, werkzame handen, ook biddende handen.

„Ik niet,” zegt Pieter luchtig. „Ik ben, om het zo maar uit te drukken, van m'n geloof gevallen. Dat komt ook door al die narigheid thuis.”

„Geen bewijs van een sterk karakter,” durft Jorien.

Pieter haalt zijn schouders op. „Ik ben alleen maar realistisch.”

„Ik ook,” geeft Jorien toe, „ik sluit mijn ogen heus niet voor wat er in de wereld te koop is. Maar de basis is gebeven.”

„Je geloof, bedoel je?”

„Ook dat, maar tevens mijn opvoeding, en de liefde die ik heb meegekregen.”

„k Zou bijna jaloers op je worden,” zegt Pieter wat spottend.

Jorien kijkt op haar horloge. „Kom, ik ga eens kijken of de thee klaar is.”

Pieter knikt. „Als je het niet erg vindt, blijf ik nog even zitten.”

Jorien kijkt op hem neer, een trieste figuur, ook eenzaam. „Het beste er dan maar mee.”

„Dank je. Leuk je ontmoet te hebben. Doe Chris de groeten als je hem ziet.”

„Doe ik.”

Halverwege kijkt Jorien nog even om. Ook Pieter kijkt haar na en steekt zijn hand op. Jorien wuift terug, ze heeft een beetje met hem te doen zoals hij daar zit, zo doelloos.

„Je hebt het uitgehouden,” zegt moeder. Ze heeft de theepot op de tuintafel gezet om zo nog even te genieten van de namiddagzon.

Jorien trekt een stoel bij. „Weet u wie ik ontmoet heb? Pieter Roosenburg.” In het kort vertelt ze wat hem is overkomen.

„Ze doen tegenwoordig maar raak,” broemt vader vanuit zijn stoel. „Het woordje trouw komt blijkbaar niet meer in het woordenboek voor.”

Moeder knikt instemmend. „En de kinderen zijn de dupe.”

Jorien lacht een beetje naar haar vader. „In uw woordenboek vast nog wel.”

„Ja, in mijn woordenboek wel, maar dat heet dan ook niet Van Dale.” Nu bedoelt vader zijn bijbel, begrijpt Jorien. Misschien was het beter geweest als Pieter en Lizzy datzelfde woordenboek ook eens hadden geraadpleegd, denkt ze.

Na de avondboterham stapt Jorien weer op. „Morgen is het een drukke dag,” zegt ze, en: „Jullie komen het maar eens terughalen.” Ze kust haar vader, maar moeder brengt haar naar de deur.

„Voorzichtig,” roept ze haar dochter nog na.

„Doe ik. O ja, wanneer jullie naar Chris gaan, doe hem dan de groeten van Pieter.”

Een goed halfuur later stapt Jorien haar kamer binnen. Ze knipt de schemerlampen aan en schenkt zich een glas fris in. Met het glas in haar hand staat ze naar het vervagende daglicht te kijken. Vanuit de vuurtoren baant een lichtbundel zich zoekend een weg over het donkere water van de zee. Jorien denkt aan Pieter, die nu waarschijnlijk ook weer in zijn gehuurde kamer zit. Niet te midden van zijn gezin en in zijn eigen huis, zoals het eigenlijk had moeten zijn. Jorien heeft dat natuurlijk ook niet, maar zij heeft zulk geluk ook niet gekend. En wat je niet kent, dat mis je niet. Ze zet een cd op, en weldra vult de kamer zich met de klanken van een Bachcantate. Onwillekeurig glimlacht Jorien. Als Pieter het kon horen, zou hij zich vast weer dat degelijke meisje herinneren van de familie Westdijk.

Pieter heeft zich wat cola ingeschonken. Hij zet het glas op het bijzettafeltje dat naast zijn stoel staat. Daarna trekt hij zijn schoenen uit en legt zijn voeten op het bankje voor hem. Niet dat hij moe is, want zoveel heeft hij vandaag niet gedaan, maar meer uit gewoonte, zoals hij soms doet als zijn werkdag erop zit. Het is donker in de kamer, die alleen wordt verlicht door het schijnsel van de lantaarn die voor het huis staat. Eigenlijk zou hij het licht aan moeten doen, en het boek pakken waar hij aan begonnen is. In ieder geval iets waardoor hij wordt afgeleid, zodat zijn tobberige gedachten geen kans hebben zich opnieuw meester van hem te maken. Gedachten over hoe het nu verder moet en op wat voor manier hij aan een ander huis moet komen, zodat zijn kinderen voorgoed bij hem kunnen wonen. Nog beter zou het geweest zijn als hij in plaats van Lizzy in hun gerieflijke eengezinswoning was gebleven, en Lizzy ergens anders was gaan wonen.

Toen zij een halfjaar geleden aankondigde dat ze niet meer van hem hield en zo snel mogelijk wilde scheiden, was Pieter zo overbluft dat hij helemaal uit zijn doen was, en met alles instemde wat Lizzy al voor elkaar scheen te hebben. Het was natuurlijk niet zo dat hij niets had zien aankomen, maar om direct maar te gaan scheiden, dat was in zijn hoofd niet opgekomen. Tenslotte vragen moeilijkheden om een oplossing. Maar Lizzy dacht er blijkbaar anders over. Toch heeft hij nog lang gehoopt dat ze er spijt van zou krijgen. Zijn hoop was echter tevergeefs, en Pieter heeft het verloren van die ander. Misschien is hij te slap geweest, houdt hij zich soms voor. Hij had met zijn vuist op tafel moeten slaan en zijn plaats in huis verdedigen, zijn plaats als man en

vader. Maar als hij naar de angstige gezichten van zijn kinderen keek en de onzekerheid in hun blik zag, slikte hij de woorden in die hij er wel uit had willen schreeuwen. Een maand heeft hij het nog uitgehouden, een maand vol wrok en spanning en huilbuien van de kinderen. En smeekbeden dat hij niet weg mocht gaan en hen niet in de steek mocht laten.

Op een mooie dag in maart, de eerste zoele lentedag, ging Lizzy op bezoek bij haar ouders. Pieter zat samen met de kinderen aan tafel, en op die dag heeft hij ze heel omzichtig op de hoogte gebracht van de veranderingen die hun allemaal te wachten stonden. Hij heeft ze uitgelegd dat de situatie onhoudbaar voor hem werd, en dat hij er daarom voor had gekozen om voorlopig elders te gaan wonen. Na die woorden kroop Tonneke meteen op zijn knie en legde haar handen om zijn gezicht. „Je komt toch terug, papa, dat moet je beloven.” Op dat moment kon Pieter zich niet meer goedhouden, en beschaamd borg hij zijn gezicht in Tonnekes haar zodat ze zijn tranen niet kon zien.

Rick hilde eveneens. Derk-Jan niet, maar zijn gezicht trok wit weg. Marloes toonde alleen woede. Haar ogen fonkelden terwijl ze van tafel opstond en haar stoel luidruchtig achteruitschoof. „Mooie ouders zijn jullie,” beet ze hem toe. „Eerst vier kinderen op de wereld zetten en ze vervolgens laten stikken. Maar ik heb jullie niet meer nodig, ik dop mijn eigen boontjes wel. Zodra ik mijn diploma heb, ga ik het huis uit.”

Pieter stak daarop zijn hand naar haar uit. „Nee Marloes, niet doen, niet zo. Later zul je het misschien begrijpen.”

„Begrijpen, wát begrijpen, dat jij en mama niet meer van elkaar houden, of dat jullie elkaar haten en niet eens rekening met ons houden? Bah, ik kots van jullie, weet je dat?” Na die woorden keerde Marloes zich om en liep de kamer uit naar boven. Dat machteloze gevoel van schuld dat Pieter toen had zal hij nooit vergeten. Ook niet hoe stil het opeens in de kamer was, en dat op dat moment de merel boven op de schuur jubelend zijn lentelied inzette. Zelfs nu, een halfjaar later, staat die avond nog helder in Pieters geheugen gegrift.

Sindsdien zijn ze niet veel verder gekomen. Lizzy wil nog steeds haar plannen doorzetten en haar leven in eigen hand nemen. Zij is van mening dat ze nu kiezen moet voor haar eigen geluk. Haar huwelijk met Pieter is voorbij, eigenlijk is dat ook nooit geworden wat ze gehoopt had, volgens haar. Ze wil een ander leven, een leven met Viktor, de man waar ze verliefd op geworden is. Ook wil ze meer zijn dan alleen maar moeder, meer presteren, en meer verdienen. Desnoods gaat ze daar een cursus voor volgen, want altijd in een bakkerszaak staan en iedere dag brood verkopen zoals ze dat al bij haar vader deed, daar heeft ze meer

dan genoeg van. En als ze beter verdient, kan ze haar kinderen ook meer kansen geven dan ze ooit zelf heeft gehad.

Even lacht Pieter bitter. In Lizzy's ogen was hij blijkbaar maar niets. Hij vraagt zich af waar dat aardige meisje is gebleven waar hij indertijd verliefd op was, de dochter van bakker De Rijp. Ach, misschien had Lizzy gelijk dat ze toen onbezonnen en zorgeloos met elkaar omgingen. Hij had wijzer moeten zijn, aangezien hij ouder is dan Lizzy. Het was indertijd wel even slikken toen ze erachter kwamen dat Lizzy zwanger was. Vanaf die tijd veranderde hun leven en stelden ze zich in op een huwelijk en op het ouderschap. Vader De Rijp deed er niet echt moeilijk over, en schonk hun een fiks bedrag dat hij al voor zijn dochter apart had gezet. Door zijn toedoen kregen ze een klein flatje toegewezen. Lizzy bleef bij haar vader werken, en Pieter kreeg na een jaar een baan als technisch adviseur bij de T.H. in Delft. Erg ruim hadden ze het nog niet, maar met een beetje overleg konden ze er goed van komen. Ook toen na Marloes Derk-Jan geboren werd.

Na zijn geboorte was Lizzy echter genoodzaakt thuis te blijven en voor haar kinderen te zorgen. Misschien begon in die tijd haar onvrede al de kop op te steken, wie zal het zeggen? Pieter merkte daar echter niets van. Hij was tevreden en blij met zijn gezin en zijn werk. Toen hij opslag kreeg, hebben ze een hypotheek genomen op een eengezinswoning aan de rand van Delft. Daar zijn ook de andere kinderen geboren. De jaren na Tonneke had Lizzy haar handen vol aan haar gezin. Maar toen Tonneke wat groter werd, wilde ze graag zelf ook weer iets doen. Na een paar jaar ging Tonneke naar school en nam Lizzy haar kans waar. Ze ging weer aan de slag als verkoopster voor de ochtenduren bij een bakkerij in de buurt.

Wanneer het precies misging, kan Pieter zich niet goed meer herinneren. Wel dat Lizzy veranderde, vrolijker werd, en meer aandacht aan haar uiterlijk ging besteden toen ze nieuwe burens kregen. Leuk voor haar, dacht Pieter toen Lizzy bevriend raakte met Ilse, de nieuwe buurvrouw. Hij werd pas achterdochtig toen hij bemerkte dat Lizzy erg vaak bij de burens aanwipte, ook toen hij had gezien dat Ilse met haar dochter op de fiets weg was gegaan voordat Lizzy daar weer heenging. Eerst ontkende Lizzy het toen hij haar erover aansprak. Maar later gaf ze toe verliefd te zijn op Viktor. Weer lacht Pieter grimmig: verliefd op een ander als je al zestien jaar getrouwd bent. Maar hoe hij ook praatte en smeekte, Lizzy was niet van plan die man te laten gaan, ook niet toen hij haar op haar verantwoordelijkheid wees als moeder. En net zomin toen de vrouw van Viktor een scène kwam maken waar de kinderen bij

waren. Een ordinaire vertoning, zelfs nu nog schaamt Pieter zich als hij daar weer aan denkt. En hoewel hij zijn best deed de kinderen zo veel mogelijk alle emoties te besparen en ze te beschermen, kon hij niet verhinderen dat ze een enorme dreun hebben opgelopen. Dat is iets wat Pieter maar niet kan verkroppen, ondanks zijn pogingen de toestand wat aanvaardbaar voor ze te maken.

Nadat Ilse met haar dochter was vertrokken en toen Viktors huis weer te koop stond, heeft Pieter het besluit genomen om te vertrekken. Voorlopig, zoals hij de kinderen voorhield. Of hij daar goed aan gedaan heeft, weet hij niet. Aangezien Lizzy en Viktor nog steeds contact hebben, hoopt hij nu alleen nog maar dat hij de kinderen krijgt toegewezen wanneer hij een geschikt huis kan vinden. En dat zij dat ook willen. Er is hem alles aan gelegen om nog wat geluk en stabiliteit in hun leven te brengen. Op een dag als vandaag is hij zich weer extra bewust van zijn verantwoordelijkheid, ook van zijn liefde voor zijn kinderen, terwijl hij doelloos zijn vrije uren doorbrengt, en de vragen en het medelijden van zijn moeder moet trotseren. Hij is geduldig gebleven omdat hij beseft dat het verdriet om de scheiding ook haar verdriet is.

Nu is hij blij dat er een eind gekomen is aan die mooie zomerdag, omdat het heimwee op zo'n dag weer dubbel aan hem knaagt, heimwee naar vroeger als ze met het hele gezin eropuit trokken. Het enige lichtpuntje vandaag was die ontmoeting met Jorien Westdijk. Ze is een aardige vrouw geworden met een sterke uitstraling. Een vrouw die weet wat ze wil, en die het gemaakt heeft. Hoewel ze toegaf dat ze het misschien ook anders had willen hebben. Ze was wel verbaasd te horen dat hij inmiddels vier kinderen heeft. Haar opmerking deed hem goed toen ze zo overtuigend zei dat het altijd zijn kinderen blijven, wat er ook gebeurt. Het gaf hem weer een beetje moed over zijn onzekere toekomst.

Pieter knipt de leeslamp aan en pakt het boek om verder te lezen waar hij gebleven was. Om de stilte te verdrijven, zet hij de radio op een zender met klassieke muziek. Een vrolijk plaatje zou nu misschien beter op zijn plaats zijn, maar Pieter is een serieuze man, al is hij van zijn geloof gevallen, zoals hij beweerde. Jorien niet, zei ze, al heeft ze modernere opvattingen dan haar ouders. De basis is gebleven, zei ze erbij. Dat kan alleen maar goed zijn. En ach, wie weet is Pieter Roosenburg die ook nog niet helemaal kwijt, al ballen zijn vuisten zich soms in machteloze woede om hetgeen hem en de kinderen is overkomen. Zal hij ze nog bellen om te vragen wat ze vandaag gedaan hebben? Als hij het nummer ingetoetst heeft, krijgt hij het slaperige stemmetje van Rick aan de

lijn. „Hallo, Rick, lag je al te slapen?” vraagt Pieter, verbaasd dat hij de telefoon opneemt.

„Mmm, bijna.”

„Sorry, jongen, zijn de anderen niet thuis?”

„Nee, ik geloof van niet.”

Dat antwoord maakt Pieter weer kwaad. „Is mama er ook niet?” vraagt hij ingehouden.

„Nee, eh, ze komt straks.”

„En Derk-Jan of Marloes?”

„Derk-Jan wel, Marloes is naar Tamar.”

Pieter slikt iets weg. „Waarom neemt Derk-Jan de telefoon dan niet op?”

„Hij zit naar de radio te luisteren.”

„O, ja.” Pieter begrijpt dat Derk-Jan nu achter zijn bureau zit, met de koptelefoon op zijn hoofd. Intussen maakt hij waarschijnlijk zijn huiswerk, en tikt met zijn voet op de maat van de muziek. Hoort natuurlijk niets, ook niet als er brand uitbreekt. „Kruip jij maar gauw weer in je bed, jongen.”

„Ja, goed, dag pap.”

„Dag Rick, pas goed op jezelf.” Dat laatste zal Rick wel niet meer horen.

Pieter frons zijn voorhoofd. Mooie moeder, is zeker een avondje uit met die arrogante kwast, en laat haar kinderen aan hun lot over. Maar als er iets gebeurt, dan... Dan zal het echter te laat zijn om als vader op afstand in te grijpen. Het zijn verdraaid toch ook zijn kinderen. Pieter zal er Lizzy toch eens over aanspreken. Het beste zou misschien zijn als Pieter een andere vrouw zocht, een die wel hart heeft voor zijn gezin. Maar waar vind je die? Niemand zit erop te wachten een verscheurd gezin weer op te lappen. Dan denkt Pieter aan Jorien. Zij zou vast wel een goede moeder zijn, maar heeft geen ervaring als zodanig. Jorien is bovendien al gesetteld, zoals ze hem te kennen gaf. Ze heeft een goede baan bij de krant, en een leuke flat. Jorien zit niet bepaald te wachten op een treurende man met vier kinderen. Ze zou wel mal zijn om zo'n taak op zich te nemen. En wat Pieter zelf betreft hoeft het niet zo, maar voor de kinderen zou het beter zijn. Maar of die het op prijs zouden stellen, is ook nog de vraag. Voor Marloes hoeft hij er waarschijnlijk niet mee aan te komen. Dat zou ze hem meteen vertellen. Pieter zou wel willen weten of ze haar moeder ook de waarheid heeft gezegd zoals ze Pieter deed. Hij kan het Marloes niet kwalijk nemen, het kind is gewoon uit haar doen door al die ellende. Maar één ding is zeker, Pieter heeft dit

beslist níet gewild.